

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Waldemar Płóciennik
SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **H. W.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 15 września 2022 r.,
wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 21 października 2013 r., sygn. akt II AKa 324/13,
utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt VIII K 434/09,

- 1. oddała wniosek,**
- 2. obciąża skazanego H. W. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie, w tym wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) złotych.**

UZASADNIENIE

H. W. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt VIII K 434/09, na karę dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 5 lat próby za to, że dnia 9 października 1998 r. w W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził B. M. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 100 tys. USD, stanowiącej równowartość 450 tys. zł, w ten sposób, że zawarł z nim umowę pożyczki, nie mając zamiaru spełnienia wynikających w niej

zobowiązań, tj. czyn z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. oskarżony został zobowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, poprzez zapłatę na rzecz B. M. kwoty 100 tys. USD.

Powyższy wyrok utrzymano w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2013 r., sygn. akt II AKa 324/13.

W dniu 13 czerwca 2022 r. obrońca H. W. złożył wniosek o wznowienie postępowania karnego, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2013 r., sygn. akt II AKa 324/13. Powołując się na wystąpienie w sprawie przesłanek z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., domagał się uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2013 r., sygn. akt II AKa 324/13, a także poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 czerwca 2013 r. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania. Autor wniosku wniósł ponadto o dokonanie przez Sąd Najwyższy czynności sprawdzających w zakresie okoliczności faktycznych, wskazanych we wniosku i przeprowadzenie dowodów:

- z przesłuchania w charakterze świadka B. M.,
- z opinii biegłego sądowego z dziedziny poligrafii i technik drukarskich na okoliczność stwierdzenia, że „drobiny tonera kserograficznego znajdujące się na oryginalnym egzemplarzu umowy pożyczki z dnia 9 października 1998 r., umieszczonym w aktach sprawy karnej sygn. akt VIII 439/09 zostały naniesione później niż data złożenia przez H. W. własnoręcznego podpisu na przedmiotowym dokumencie”,
- z dokumentów w postaci sześciu wydruków rosyjskich stron internetowych, przetłumaczonych na język polski przy zastosowaniu funkcji tłumacza zainstalowanego w przeglądarce G. (których adresy zostały wymienione na str. 5 wniosku), na okoliczność ustalenia, że B. M., jako białoruski przedsiębiorca, prowadził działalność ubezpieczeniową bez wymaganej koncesji na terytorium Białorusi, za co został skazany przez Sąd Okręgowy w Mińsku w 2019 r., „co pozwala mu przypisać skłonność do zachowań manipulacyjnych i oszukańczych

sprzecznych z ideą prawa oraz motywowanych chęcią zysku materialnego, cechy charakterologiczne właściwe dla osobowości dys socjalnej oraz wnioskować o profesjonalnej znajomości technik drukarskich i komputerowych przydatnych do dokonywania przestępstw skierowanych przeciwko wiarygodności dokumentów”.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek o wznowienie postępowania, prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie. Nie zaktualizowały się bowiem żadne przesłanki, uzasadniające wznowienie postępowania w niniejszej sprawie.

Obrońca oparł sporządzony przez siebie wniosek na dwóch przesłankach: *propter falsa* (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.) oraz *propter nova* (540 § 1 pkt 2 k.p.k.). Z treści wniosku wynika jednak, że w rzeczywistości kwestionuje on przyjęte przez orzekające w sprawie Sądy ustalenia faktyczne, nie wykazując ujawnienia się nieznanых dotąd dowodów ani dopuszczenia się w związku z postępowaniem przestępstwa.

Nowymi dowodami w sprawie, zdaniem Autora wniosku, miałyby być zeznania złożone przez H. W. w dniu 6 sierpnia 2021 r. w charakterze pokrzywdzonego w sprawie sygn. akt PR 4 Ds. [...], wydruki ze stron internetowych, przyszłe zeznania B. M., w których potwierdziłby znajomość technik drukarskich oraz doświadczenie praktyczne w zakresie technik komputerowych i graficznych, a także antycypowana opinia biegłego, potwierdzająca, że drobiny tonera kserograficznego zostały naniesione na umowę pożyczki już po tym, jak H. W. złożył na niej swój podpis. Dowodów tych nie sposób uznać za spełniające kryteria nowego dowodu, o jakim mowa w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.

Dla pozytywnego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o wznowienie, opartego o podstawę *propter nova*, konieczne jest wykazanie spełnienia kumulatywnie dwóch przesłanek - proponowany dowód musi mieć cechy dowodu nowego, tj. nieznanego wcześniej ani stronie, ani sądowi orzekającemu w sprawie, a jego treść ma wskazywać, że wysoce prawdopodobne jest, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od poprzedniego, a więc skutkujące przyjęciem między innymi, że oskarżony nie popełnił zarzucanego czynu albo jego czyn nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze. Wymienione wyżej,

wskazane w treści wniosku, dowody albo mają luźny związek ze sprawą (vide: informacja o zdolnościach technicznych pokrzywdzonego), albo nie noszą przymiotu nowości (np. zeznania H. W. na okoliczność wydarzeń związanych ze sprawą), albo dopiero wymagają przeprowadzenia (np. dowód z opinii biegłego), więc ich wynik jest niepewny. Nie mogą zatem doprowadzić do wzruszenia ustaleń faktycznych, chronionych domniemaniem prawidłowości.

Wymaga przypomnienia, że „w sprawie o wznowienie postępowania nie dokonuje się na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku. Przedmiotem postępowania o wznowienie nie może być też badanie prawidłowości oceny materiału dowodowego w prawomocnie zakończonym postępowaniu sądowym. W żadnym razie nie chodzi tu o poszerzanie postępowania dowodowego do takich granic, aby można było mówić o prowadzeniu postępowania dowodowego co do istoty sprawy, a więc w zakresie charakterystycznym dla rozprawy głównej” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2021 r., IV KO 135/21). To na wnioskodawcy spoczywa ciężar dowodu i przekonania Sądu, że doszło do pomyłki sądowej, o czym świadczą nieznane dotąd Sądowi oraz wnioskodawcy fakty i dowody.

Warto w tym miejscu podkreślić, że okoliczności niniejszej sprawy badane były sześciokrotnie przez różne składy sądowe. W uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt VIII K 434/09, Sąd ten przedstawił drobiazgową analizę wszystkich zgromadzonych dotąd dowodów, oceniając je zgodnie z regułami określonymi w art. 7 k.p.k. i wykazując, dlaczego świadczą one na niekorzyść oskarżonego. Ocenę tę zaaprobował Sąd odwoławczy, utrzymując w mocy wyrok Sądu I instancji. Zgłoszone przez obronę w postępowaniu wznowieniowym „nowe fakty lub dowody”, po konfrontacji z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w toku jej rozpoznawania przez Sądy I i II instancji, okazały się niewystarczające do podważenia tych przyjętych przez Sądy ustaleń.

Nieskuteczna jest również argumentacja wnioskodawcy co do wystąpienia w sprawie okoliczności określonych w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. Do wznowienia postępowania na podstawie *propter falsa* nie wystarczy sugestia, iż doszło do

przestępstwa w związku z postępowaniem karnym, konieczne jest ustalenie czynu prawomocnym orzeczeniem, chyba że takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3 – 11 lub art. 22 k.p.k. (art. 541 § 1 k.p.k.). „Wniosek o wznowienie postępowania oparty na podstawie z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. spełnia wymogi formalne wskazane w art. 541 § 2 k.p.k., jeżeli wskazuje na prawomocny wyrok skazujący za popełnienie przestępstwa w związku z postępowaniem objętym wznowieniem postępowania albo jeżeli w swojej treści wskazuje na orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 k.p.k. lub w art. 22 k.p.k. W tym ostatnim wypadku we wniosku muszą być jednak przywołane okoliczności świadczące o dopuszczeniu się przestępstwa w związku z postępowaniem, jeżeli takich okoliczności nie zawiera w swojej treści wskazane orzeczenie” (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., I KZP 12/19).

W niniejszej sprawie, po złożeniu przez H. W. w dniu 16 listopada 2020 r. zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przez B. M. przestępstw na jego szkodę poprzez oszustwo, sfalszowanie dokumentu pożyczki i posłużenie się nim w postępowaniu sądowym, prokurator wydał w dniu 9 września 2021 r. postanowienie o umorzeniu śledztwa: w odniesieniu do czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. – tj. wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego, zaś w odniesieniu do czynu z art. 270 § 1 k.k. na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., czyli w związku z przedawnieniem karalności czynu. W uzasadnieniu przedmiotowego postanowienia prokurator zauważył, że istnieje materialne powiązanie pomiędzy sprawą prowadzoną pod sygnaturą akt PR 4 Ds. [...], z zawiadomienia H. W., a sprawą zakończoną wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2013 r., sygn. akt II AKa 324/13, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt VIII K 434/09, a on nie ma uprawnień do weryfikacji prawidłowości orzeczeń sądowych. Dokonując kompleksowej analizy materiałów niniejszej sprawy uznał zatem, że „brak jest podstaw, aby stwierdzić, iż doszło do popełnienia przestępstwa ujętego w punkcie 1 sentencji niniejszego postanowienia (postanowienie o

umorzeniu śledztwa k. 304 akt SN). Odnosząc się zaś do czynu z art. 270 § 1 k.k. prokurator stwierdził, że „Okoliczność, czy faktycznie dokument został podrobiony w sposób w jaki wskazuje pokrzywdzony nie może zostać w żaden skuteczny i czyniący zadość wymogom gwarancyjnym procesu karnego udowodniona” (to samo orzeczenie, 306 akt SN). Z tej przyczyny postępowanie w przedmiocie popełnienia czynu fałszerstwa dokumentu umorzono na innej podstawie prawnej – tj. w związku z wystąpieniem negatywnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności (art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.). W świetle powyższego nie sposób przyjąć, jak czyni to wnioskodawca, że z dużym prawdopodobieństwem doszło do przestępstwa, wywierającego wpływ na wynik procesu w sprawie Sądu Okręgowego w Warszawie, zakończonej wyrokiem z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt VIII K 434/09, a jedynie przedawnienie karalności stanęło na drodze ustaleniu tego faktu prawomocnym wyrokiem sądowym. Twierdzenie takie jest całkowicie dowolne i nie znajduje oparcia w faktach.

Skuteczne powołanie się na podstawę wznowieniową z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. wymaga wykazania faktu popełnienia przestępstwa i możliwości jego wpływu na wydany wyrok. O ile nie zachodzą wymienione w tym przepisie przeszkody uniemożliwiające wydanie wyroku skazującego, to w postępowaniu o wznowienie postępowania nie wolno prowadzić postępowania dowodowego w celu stwierdzenia, czy w związku z postępowaniem pierwotnym dopuszczono się przestępstwa – czego domaga się obrońca skazanego, w formułowanych przez siebie postulatach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2021 r., I KZ 11/21).

Nie dostrzegając w niniejszej sprawie podstaw do wznowienia postępowania, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie, przy czym o kosztach postępowania wznowieniowego zgodnie z art. 639 k.p.k.

[as]